

Дівчина на полюванні

Василь Шкляр

Вчора ми стояли на мосту, що високо горбився над закутою в кригу річкою, і милувались призахідним сонцем.

— Тільки в морозні вечори так рожевіє край неба, — сказала Єва. — І погасає на очах.

Обрій справді швидко темнів — ніби світло в залі кінотеатру. Тієї хвилини легенький смуток холодком пробирав моє тіло і хотілося мовчати. З мене було досить того, що вона поруч і говорить своїм розсипчастим голосом, схожим на шум вітру. Мені хотілося мовчати і слухати її, що б вона не говорила, бо я любив її голос і різко окреслені вуста, звідки зринали слова, огорнуті невагомим туманцем її дихання.

Останнім часом ми зустрічалися з Євою майже щодня, а я ще не бачив її веселою і подумки ганив себе за понуру вдачу. Та якщо я кидав якийсь жарт, він розтавав у повітрі, мов туманець, що сіявся з-поміж Євиних вуст, і я знову проймався її невизначеним сумовитим настроєм. Мене ніколи не залишало почуття, схоже на те, що заволодіває людиною на вокзалі, коли вона прощається з кимось назавжди. Я не міг позбутися гнітючих сумнівів, бо кожна зустріч нагадувала розлуку, і, либонь, через те я ще спраглише чекав наступної.

Єва повільно підходила до мене, — так повільно наближається пароплав до пристані, — і я брав її холодні пальці між свої долоні і дивився у глибину її темних очей.

"Ну хіба я винна, що я така?" — говорили вони.

І тоді я торкався тих очей губами.

— Схід і захід сонця я завжди уявляю за лісом, — сказала Єва. — Пригадуєш? За лісом за пралісом золота діжа сходить. Я хочу до лісу, до зимового лісу. Обіцяй мені, що ми поїдемо туди. Завтра неділя.

— На лижах?

— Ні, просто так. Ти можеш завтра?

І тут мене осяяло:

— Ми підемо на полювання, хочеш?

— Хіба в тебе є рушниця? — здивувалася Єва.

— Ми візьмемо Гену, він має. Згода?

— Мені все одно, — сказала Єва.

— Отже, завтра ми будемо в лісі.

Вона обняла мене, і за невагомим туманцем я більше не бачив рожевого заходу сонця. Він погас непомітно. Це було вчора.

А сьогодні, недільного ранку, коли за лісом за пралісом зійшла золота діжа, я, Єва та Гена вже блукали поміж загрузлих у снігу дерев. Безлисті й чорні, вони не гнулися од вітру, наче були металеві, і тільки важко скрипіли на морозі, як старі чумацькі вози.

Завмерлі берези тепер нагадували мармурові статуї німф. Ліс, здавалося, заснув навіки, і тільки стукіт невтомного дятла підтверджував, що під корою дерев дримає життя, яке навесні зазеленіє молодим листом.

Єва притулилася до стовбура і слухала, як вистукує дзьобом пташина. Наполоханий дятел пурхнув із дерева, збивши сріблясту хмаринку снігу, і Єва підставила під неї обличчя. Я дивився на її тонку постать у сірому пальті, на примружені очі, на волосся, що вибивалося з-під червоної шапочки, і в мені оселялася тиха радість, бо я вволив Євину волю, і тепер вона у зимовому лісі, і сніг порипує під її ногами.

— Якщо заб'ємо зайця, засмажимо його тут же,— сказав Гена.— Усім, що для цього необхідно, я запасся. — Він стукнув долонею по своїй мисливській торбині кольору хакі і змовницьки підморгнув Єві.

Всі охоче згодилися. Приємно розкласти у лісі багаття, смажити на ньому впольовану дичину, грітися і вести безтурботну мову. Гена був веселим хлопцем, і я думав, що ми добре зробили, взявши його з собою. Тим більше, що він і Єві припав до душі. Я забажав бути стрільцем, Гена не перечив і простяг мені двостволку та кілька набоїв, а сам, кинувши мені традиційне "ні пуху", пішов з Євою брати загін. Я не відривав очей від сірого пальта, поки воно не зчезло за деревами, і раптом мені захотілося перетворити цей день на справжнє для Єви свято, забити зайця і влаштувати бенкет біля вогнища; в думці я вихваляв Гену, що він здогадався вкинути до торби пляшку рому, мовби передчував, що цей день незвичайний.

Я зарядив рушницю і зайняв найзручніше, на мій погляд, місце для стрільби. Гарячими хвилями линули до моєї голови розбурхані думки, а очі мимоволі шукали поміж темних стовбурів сіре пальто. Уява малювала його то сям, то там, і зникали з голови думки, а тепла хвиля припливала вже до грудей, ніжно стискала серце. Євине серце. Євина зима, ліс, день і навіть зайча Євине. Я повинен його впольовати, що б там не було. Лише треба пильніше стежити.

Сторожко вдивлявся я у прогалини між деревами. Так дивиться дитина в об'єктив фотоапарата, сподіваючись, що ось-ось вискочить звідтіль обіцяний їй зайчик. І кожна секунда здається нескінченною.

Спливло чимало часу, а зайчика не було. Потім з'явилися мої гінці, на превеликий мій подив, ішли вони поруч. Я згадав, що ні разу не чув, як вони перегукуються, і здогадався, що весь цей час вони ходили разом, анітрохи не дбаючи про те, щоб дотримувати дистанцію, необхідну для загону. Пригнічений, я чекав пояснення, а Гена захоплено розповідав щось Єві і при цьому погойдувався від сміху, як маятник. Єва теж поверталась усміхненою. Коли вони наблизилися до мене, Генине обличчя посерйознішало, і він сказав:

— Кепські наші справи, Звіробое. Червоношкірі вже витупцювали цю ділянку вздовж і впоперек, і тепер голови бізонів, які тут шукали собі притулку, прикрашають їхні вігвами.

— Ти бачив сліди мисливців? — здогадався я.

— Авжеж. Треба йти в інший бік. — Гена був у довжелезному білому кожусі, а тому

спокійно опустився прямо на сніг, зіпершись плечима на дерево і надавши своєму обличчю такого змореного вигляду, мовби він щойно бився з червоношкірими. Потім Гена порився у своїй торбині, дістав звідти пляшку і, відкоркувавши її, подав мені. — Зігрійся, Звіробое, ти ж, мабуть, змерз чекаючи. І потім треба шанувати звичай мисливців.

Моє роздратування трохи вляглося, я взяв пляшку і зробив один ковток. Пахуча рідина приємно зігрівала душу, я передав ром Єві, і вона теж трохи відсморбнула, після чого розкрила рот і довго ловила холодне повітря.

— Вогняна вода, — сказав Гена, відпивши свою долю, і заховав пляшку в торбину. — А тепер перекусимо, поки наша зяятина ганяє по лісі.

Він відкинув широкі поли кожуха і запросив нас сісти. Я відмовився, а Єва сіла, обхопивши руками коліна. Вона помітно повеселішала, і на її виду з'явилися якісь незнайомі мені, ледь вловимі риси. Вони то проступали, то знову зникали, наче іскорки на освітленому сонцем снігу.

Ми їли шинку з вовчим апетитом.

— Як смачно, — сказала Єва.

— Ще б пак, — Гена глянув на неї. — У лісі та ще й на морозі. Тепер я добре розумію свого батька. Всі його вважали завзятим мисливцем, але він завжди повертався з порожніми руками, принаймні так здавалося іншим. Та для мене, малого, він діставав з кишені шматок хліба й сала і казав: "Це тобі від зайчика". Хліб пах лісом і снігом, і я ніколи не їв нічого смачнішого. А коли сусідські хлопчики кепкували з мене, що, мовляв, мій батько Дурно тиняється лісом і нічого не може вбити, я кричав, що вони брешуть, бо чітко уявляв собі, як підбігали до тата зайчата, як він брав у них для мене гостинця і гладив їхні пухнасті шубки. Ті зайчата і зараз перед моїми очима, всупереч усякому холодному глуздові. Я й зараз вірю в тих зайчат, хоч уже й сам мисливець.

Гена затих, і ми з ним закурили. Єва дивилася десь у глиб лісу, вона знову якось посумнішала, однак легенька тінь сентиментальності, що лягла під її вії, була для мене загадковою.

Такою Єву я ще не бачив.

— Ну, заець, постривай! — обірвав нашу задуму Гена, і ми згадали, що пора йти далі. Євині очі враз просвітлили, і вона допомогла Гені застебнутися.

— То що, Звіробое, — спитав він, — може, віддаси вже рушницю мені?

— Ні, я ще не стріляв. — Я пішов швидше, бо відчув, що Гені вже не так до полювання, як до жартів, а мені все ще хотілося вчинити для Єви щось незвичайне.

— Не стомилася, Червона Шапочко? — почув я позад себе Гену.

— Ні, Вовчику-братику.

До мене долинув Євин сміх, і в ньому забриніли нотки, яких я ніколи не чув у її голосі. Я мав би радіти, що Єві так весело, адже хотів, щоб цей день був для неї святом, але натомість у мені ворухнулося якесь інше почуття. Я намагався ні про що не думати і впевненіше ступати на рипучий сніг: рип-рип-рип-рип.

Коли я озирнувся, побачив, що вони вже добряче відстали від мене, Гена щось

гаряче розповідав; мені нічого не було чутно, але я здогадався про це з його виразної жестикуляції. Я почекав на них. Ми вже чимало відійшли од місця, сходженого мисливцями. Я спробував не дивитися на Єву: чимось чужим віяло від неї.

— Так, Звіробое,— діловито почав Гена, — підеш так і отак, — він махав рукою. — Там буде дубняк, біля нього й станеш. А ми заженемо тобі он той вибалок, ясно?

— Як день, — сказав я їй, щоб мій вигляд нікому не здавався дивним, посміхнувся до Єви. Але обличчя мене не послухалось, наче воно задубло на холоді. Єва серйозно дивилася на мене, однак я не хотів стрічатися з її поглядом.

Відійшовши на кілька кроків, я почув, як Гена промовив:

— Одягни, Червона Шапочко, рукавичку на носик.

І чужий сміх.

Голубів сніг під моїми ногами, неначе він віддзеркалював небо, і важко скрипіли дерева. Деся байдуже вистукував дятел. Не пам'ятаю, як опинився я під деревом, на якому він сидів, але я довго слухав його вистукування, припавши вухом до стовбура, так само, як це робила Єва, і думав про неї. Мені хотілося, щоб це був той самий дятел, що його слухала Єва, дівчина, якій належав цей день.

— Ось так, Звіробое, — мовив я вголос, сам не відаючи, що саме — так; налякав пташку, і вона полетіла геть.

Я рушив далі, але дубняка ніде не було. Пройшовши ще якусь відстань, я зрозумів, що збився з шляху, бо, коли Гена пояснював маршрут, я думав про щось зовсім інше, набагато важливіше за пошуки дубняка. Мені не залишалося нічого іншого, як повернутися назад по своїх же слідах. Коли я дістався дерева, коло якого слухав дятла, в моїх вухах знов пролунало: "Ось так, Звіробое", немов ті слова повисли тут у повітрі. Але я подумав: "Хай все одно день цей буде для неї святом". І від цієї думки мені стало боляче.

А потім я йшов по їхніх слідах, а дивився лише на сліди Євиних чобіток. Якби поруч них не було чоловічих, я б, либонь, щодуху помчав туди, куди вони вели, аби швидше побачити Єву, зазирнути в її тьмяні очі.

Зненацька я побачив таке, чого ніколи не сподівався. Я стояв над самим вибалком, і те, що було внизу, відкривалося переді мною як на долоні. Я бачив і чув усе. Мене не вразило те, що Єва сиділа на Гениному кожусі, а сам Гена мчав із невеличкого пагорба, тягнучи свою вдяганку за рукав, як санчата за вервечку.

Дивного тут не було нічого. Але дівчину, яку розважав мій приятель, тієї хвилини я не впізнав. Це була не моя Єва. Ця дівчина розсипала такий радісний, такий щирий сміх, якого я ніколи від неї не чув. Зі мною вона ніколи не була такою, це інший зумів викликати в неї таку нестримну радість, що, коли кожух вислизнув з-під неї, дівчина ще довго котилася по снігу, і він розсипався золотими й блакитними іскрами...

Не тямлячи себе, я майже побіг у протилежний бік, і в очах моїх миготіли іскри: золоті й блакитні. Я не знав, куди я йду, і не думав над тим, проте ясно було одне: залишатися там я не міг. Сніг зітхав під моїми ногами.

...І тоді звідкілясь узялось те зайча. Бозна-навіщо, — адже я вже був переконаний,

що ніякого бенкету не буде, — я приклав до плеча рушницю. Білий клубочок стрибав у моїх очах. Чи то інстинктивно, чи то від злості я вистрелив двічі, майже не цілячись.

Звіря як з'явилося, так і зникло, а я стояв, опустивши рушницю, жалюгідний і спустошений, і не відчував ні запаху лісу, ні запаху снігу. Стояв і ні про що не думав.

— Не вбив?! — раптом аж скрикнула за моєю спиною Єва, і я, не озираючись до неї, заперечно похитав головою.

— Слава богу... — Її кроки наближались до мене, я вже чув її уривчасте дихання, і враз Євині руки лягли мені на плечі, і вся вона притислася до мене. — Слава богу... — шепотіла дівчина. — Слава богу. Коли завгодно, тільки не сьогодні. Сьогодні такий день... такий день... я вперше зрозуміла, що люблю тебе, Звіробое...